

Võlakirjad

Üldine teave

Võlakirja ostes annab investor võlakirja emitendile muutuva või fikseeritud intressimääraga laenu kindlaksmääratud perioodiks. Võlakirju kasutavad ettevõtted, kohalikud omavalitsused, riigid ja riikide keskvalitsused raha kaasamiseks ja erinevate projektide ning tegevuste rahastamiseks.

Fikseeritud intressimääraga võlakirjad

- Tagasimakstav summa on suurem kui nimiväärtus
- Kupongimäär on fikseeritud ja intressi makstakse regulaarselt
- Kui investor hoiab võlakirja kuni lunastustähtpäevani, on selle tootlus teada

Muutuva intressimääraga võlakirjad

- Tagasimakstav summa on suurem kui nimiväärtus
- Kupongimäär on muutuv ja intressi makstakse regulaarselt
- Kupongiintressi aluseks on indeks või muu määr iga vastava perioodi kohta

Diskontovõlakirjad

- Tagasimakstav summa võrdub nimiväärtusega
- Kupongimakseid ei tehta
- Müüakse madalama hinnaga kui nimiväärtus

Liigitus

Väga madala riskitasemega on põhivaluutas¹ noteeritud investeerimisjärgu võlakirjad², mille on emiteerinud riik (sh lühiajaline riigivõlakiri ehk *T-bill*) või 100% riigile kuuluv ettevõtte või millel on riigi 100% tagatis ja mille lunastamiseni on vähem kui kolm aastat (1096 päeva).

Madala riskitasemega on põhivaluutas noteeritud investeerimisjärgu võlakirjad,

- mille on emiteerinud riik või 100% riigile kuuluv ettevõtte või millel on riigi 100% tagatis ja mille lunastamiseni on kolm aastat või rohkem;
- mille on emiteerinud ettevõtte mistahes tähtajaga.

Keskmise riskitasemega on

- investeerimisjärguta võlakirjad³, mis on noteeritud põhivaluutas;
- investeerimisjärgu võlakirjad, mis ei ole noteeritud põhivaluutas.

Kõrge riskitasemega on investeerimisjärguta võlakirjad, mis ei ole noteeritud põhivaluutas.

Keerukus: kõiki võlakirju käsitatakse keerukate instrumentidena.

Väärtus

Võlakirja väärtus sõltub järgmisest:

Kehtivad intressimäärad. Võlakirja hind ja tootlus liiguvad alati vastassuundades. Segamini ei tohiks ajada võlakirja kupongiintressi ja võlakirja tootlust. Kupongiintress on intress, mida emitent lubab maksta võlakirja lõpptähtpäevani. Võlakirja tootlus on tegelik intress, mida teenib investor ostes võlakirja järelturult. Tootlus kujuneb vastavalt võlakirja turuhinnale. Võlakirja turuhind sõltub turul kehtivatest intressimääradest.

Kui võlakirja ostja hoiab võlakirja lõpptähtpäevani, saab ta emitendi poolt määratud (kupongi)intressimakseid ning võlakirja lõpptähtpäeval maksab emitent talle tagasi võlakirja nimiväärtuse. Kui selle perioodi jooksul turuintressimäärad ei muutu, on võlakirja kupongiintress ja võlakirja tootlus võrdsed. Võlakirja omanik võib võlakirja igal hetkel realiseerida ning ei kannata seejuures ei kapitalikahju ega teeni ka kasumit.

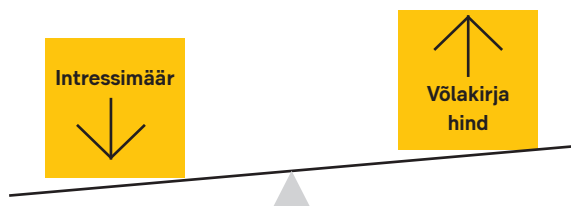
1 Põhivaluutaks loetakse EUR, USD, GBP, CHF, CAD, AUD, JPY, SEK, DKK, NOK.

2 Investeerimisjärguga on võlakirjad, millele on andnud investeerimisjärgu krediitireitingu Standard & Poor's (reiting BBB- või kõrgem), Moody's (reiting Baa3 või kõrgem) ja Fitch (reiting BBB- või kõrgem).

3 Investeerimisjärguta on võlakirjad, millele on andnud investeerimisjärguta krediitireitingu Standard & Poor's (reiting BB+ või madalam), Moody's (reiting Ba1 või madalam) ja Fitch (BB+ või madalam).

Olukord muutub siis, kui turuintressid muutuvad. **Kui turul intressimäärad tõusevad**, ootavad turuosalisel juba (järel)turul kaubeldavatelt võlakirjadelt saadava tulu kasvu. Võlakirja turuhind langeb seetõttu sellisel määral, et järelturult võlakirja ostes oleks sellelt teenitav tootlus vastavuses turuintressiga. Seega, kui investor soovib varem ostetud võlakirja turul müüa, kannab ta kapitalikahju, sest võlakirja hind on langenud. Kui võlakirja ostja hoiab võlakirja lõpptähtpäevani, saab ta ikka emitendi poolt määratud (kupongi)intressimakseid ning võlakirja lõpptähtpäeval maksab emitent talle tagasi võlakirja nimiväärtuse. Kuna investeerin-gute tulusust arvutatakse turuhinna järgi, siis on investor saanud arvestuslikult kahju ka siis, kui ta võlakirja ei realiseeri. Selline arvestuslik kahju kajastub erinevates investeerin-gute üle-vaadetes ja raportites, mida investorile esitatakse (näiteks internetipangas).

Kui turul intressimäärad langevad, käivitub eelkirjeldatule vastupidine protsess. Võlakirja turuhind tõuseb sellisel määral, et järelturult võlakirja ostes oleks teenitav tootlus vastavuses turuintressiga. Seega, kui investor soovib varem ostetud võlakirja turul müüa, saab ta kapita-likasu, sest võlakirja hind on tõusnud. Kui võlakirja ostja hoiab võlakirja lõpptähtpäevani, saab ta ikka emitendi poolt määratud (kupongi)intressimakseid ning võlakirja lõpptähtpäeval maksab emitent talle tagasi võlakirja nimiväärtuse.

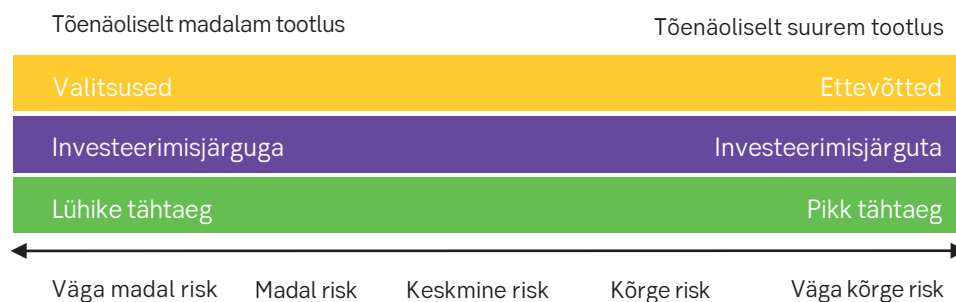

Emitendi krediitireiting ja tema suutlikkus võlakirja lunastada. Kõrgeim reiting on AAA ja madalaim D (maksejõuetus). Investeerimisjärguta võlakirjad (nimetatakse ka rämpsivõlakir-jadeks) on krediitireitinguga BB+ kuni D. Maailma kolm tähtsamat reitinguagentuuri kasutavad veidi erinevat krediitireitingu vormingut (nt Moody's reitinguagentuuril on kõrgeim reiting Aaa, Standard & Poor's ja Fitch reitinguagentuuridel aga AAA).

Varade intressimäärade ja lõpptähtaja vahelist suhet tuntakse **intressikõverana**. Pikema lunastustähtajaga võlakirjade intressimäär on tavaliselt kõrgem kui lühiajalisel võlakirjal. Mida pikem on Teie võlakirja lunastustähtaeg, seda suurem on hinna volatiilsus.

Võlakirjade iseärasused

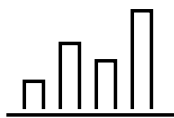
Investeerimis-järguga võlakirja-del on väiksem maksejõuetuse tõenäosus kui kõrge tulususega võlakirjadel	Likviidseid võlakirju saab tavaliselt müüa enne nende lunastustäht-päeva, kuid hind sõltub turutingi-mustest	Võlakirja müük järelturul võib olla riskantsem kui võlakirja hoidmine lunastustähtpäe-vani	Turuväärtus võibinvesteerimis-perioodil olla esialgselt investeringust kõrgem või madalam
--	---	---	--

Tasud:

- võlakirja kauplemistasu
- hoidmistasu

Täpsem teave tasude kohta on SEB hinnakirjas, investorkaitse veebilehel või konkreetse väärtpaberi kohta käivates dokumentides.

Riskid

Likviidsusrisk on seotud tururiskiga ja seisneb peamiselt selles, et klient võib kanda kahju likviidsuse puudumisest vastaval reguleeritud turul, mis raskendab väärtpaberite müüki kliendi soovitud ajal või mille tõttu väärtpabereid ei saa müüa turuhinna või kliendi soovitud hinna lähedase hinnaga.

Valuutarisk võib tekkida, kui investor investeerib sellises valuutas olevasse võlakirja, mis ei ole investori põhivaluuta. Investorite jaoks on väiksem risk oma põhivaluutasse investeerimisel, v.a kui neil on piisavad teadmised valuutariskidest.

Maksejõuetuse risk tekib, kui emitent ei suuda teha nõutud intressimakseid või tagastada lunastustähtpäeval põhisummat. Emitendi makseraskuste korral võib investor ilma jääda kogu investeeritud rahast.

Riigivõlakirjade puhul on emitendi maksejõuetuse tõenäosus väiksem kui ettevõtete võlakirjade puhul.

Investeeringusjärguga võlakirjade puhul on emitendi maksejõuetuse tõenäosus väiksem kui kõrge tulusega võlakirjade puhul.

Tururisk on risk, et klient kannab kahju üldisest negatiivsest hinnaliikumisest väärtpaberiturul või selle teatud osas. Ebasoodsaid hinnaliikumisi võivad põhjustada näiteks konkreetse riigi või majandusharu kehvad majandusnäitajad, ebastabiilne majanduskeskkond, väärtpaberitur, jms.

Intressimäär võib võlakirja hinda muuta. Intressirisk on seotud tururiskiga ja seisneb selles, et klient võib kanda kahju ebasoodsatest arengutest turul, mis võivad väljenduda intressimäära muutustes, intressimäära volatiilsuses, erineva riskitasemega investeerimisobjektide intressimäära vahes, laenude ennetähtaegses tagasimaksmises, jms.

Reinvesteeringurisk esineb tagasikutsutava võlakirja puhul, sest emitent võib võlakirja ennetähtaegselt tagasi kutsuda ja investor olla sunnitud reinvesteerima saadud raha madalama tootlusega väärtpaberitesse.

Krediidiriski puhul võib klient kanda kahju tema poolt omandatud finantsinstrumentide väärtuse languse tõttu, sest väärtpaberite emitendil võivad olla kehvad finantstulemused, majandusraskused või võivad esineda muud sarnased asjaolud. Emitendi kehvad majandustulemused võivad muu hulgas põhjustada vastava emitendi suutmatust täita oma väärtpaberitest tulenevaid kohustusi investorite ees.

Maksustamine

Investeeringutest saadud tulu kuulub maksustamisele. Investeeringukonto võimaldab Eesti maksuresidentidel lükata investeeringult teenitud tulu maksustamine edasi. Maksustamine sõltub investori maksuresidentsusest ja õiguslikust vormist, kuid ka tulu liigist ja mitmetest muudest asjaoludest. Täpsemate juhiste saamiseks pöörduge maksuameti või maksunõustaja poole.